

345.

Dr. Jan Obenberger:

**DE NOVIS REGIONIS ORIENTALIS ET PALAEARCTICAE
GENERIS PARACYLINDROMORPHUS THÉRY SPECIEBUS.**

(Col. Bupr.)

**NOVÉ PALAEARKTICKÉ A ORIENTÁLNÍ DRUHY RODU
PARACYLINDROMORPHUS THÉRY.**

Rod *Paracylindromorphus* THÉRY je charakteristickým rodem oblasti palaearktické, orientální a africké. Je zastoupen také ve vlasti naší, hlavně na Slovensku a na Moravě druhem *Paracylindromorphus subuliformis* GYLL., který je zvláště v oblasti jižního Slovenska druhem hojným na stepních lokalitách.

Všechny druhy tohoto rodu vyznačují se pozoruhodnou jednotvárností barevnou: jsou buď lehce olověně olivově šedé nebo až sytě černé a nejsou dosud známy druhy jinak zbarvené, ačkoliv je již popsán značný počet druhů tohoto rodu. V Americe jsou tyto druhy patrně zastoupeny rodem *Paragrillus*, kdežto v Australii je zastupuje rod *Germanica* BLACKB. Jejich zeměpisné rozšíření kryje se s rozšířením rodu *Aphanisticus*.

Veškeré druhy tohoto rodu jsou charakteristickými druhy stepními. Vyskytují se hlavně na výslunných a travnatých lokalitách se stepní vegetací a u nás nevadí jim ani přítomnost všechnu faunu jinak odpuzujících akátů. Žijí ve stéblech různých trav a dají se snadno a v množství na příhodných lokalitách sesmýkati.

U některých druhů jeví se zvláštní přizpůsobení k tomuto životu na travách: holeně u těchto druhů jsou zakřiveny nebo aspoň trochu nerovné, takže zvíře může stonek trávy lépe objímati. Z druhů zde popisovaných vyniká po této stránce *Paracylindromorphus chinensis* m., který nejen že má holeně značně a neobvykle zakřivené, ale má je také silně zploštělé a ke konci porozšířené.

Kde se tato zvířata vyskytnou, přicházejí hromadně a lze jich sebrati množství. Že dosud většina popisovaných druhů je známa jen v unikátech, dlužno přičísti nedokonalé sběratelské práci jejich sběratelů.

Tvar u všech těchto druhů je protáhlý a válcovitý — jak to nese ssebou již jejich život na travách. Při drobnosti těchto nepatrných krásců je jasné, že znaky většinou jsou zde velmi obtížné a vůbec systematika je značně nesnadná.

Morfologické, pro systematické hodnocení důležité znaky, spočívají zde hlavně v úpravě hlavy a štítu. Hlava bývá zde často neobyčejně velká a dle druhů velmi odlišného celkového tvaru. Témě často je žlábk-

kovitě vtisklé a různě upravené, líce více méně zduřelé atd. Velmi důležitý je tvar epistomu — toto je někdy široce obloukovitě vykrojeno, jindy úzce zaokrouhleně vykrojeno a jindy zase úhlovitě vykrojeno — při nepatrnosti objektů je to znak dosti těžko někdy pozorovatelný. Dosud málo pozornosti věnovali popisující systematikové tvarům tykadél u těchto zvířátek. Prvý a druhý článek bývají zesílené, široké a krátké a články následující jsou uzounké, články 3, 4, 5 bývají protáhlé, 6—11 příčné. U řady druhů je třetí článek zřetelně delší nežli následující, ale někde, jako u *P. Sinae* m. je to obráceně — čtvrtý článek je delší než třetí a pátý. Také články od 6—11 bývají různě upraveny. Štít je již tvarem a celkovou podobou velmi důležitý. Jako u četných *Agrilinů* jsou zde po straně dvě zřetelná žebérka. Svrchní označují co „*carina praehumeralis*“ a toto bývá zpravidla ostré a úplně rovné, kdežto pod ním ležící „*carina submarginalis*“, jež se od předešlého rozbíhá do předu mívá tvar různý: bývá prohnuté v podobě „s“ nebo též rovné a v zadní své části se velmi blíží k předešlému. Někdy se s ním i spojuje, ale velmi často je po celé délce od něho odděleno a pak vzniká mezi oběma žeběrky až do zadních rohů dosti široký, charakteristický prostor. Tvar a velikost štítku bývá různý. Krovky poskytují řadu znaků. Již jejich délka a celkový tvar je charakteristický — bývají na konci odděleně zaokrouhleny, ale známe i druhy s hrotem na konci krovek. Skulptura pozůstává původně ze šupinatých zrnek, jež u četných druhů, hlavně v tropech žijících sestavují se v charakteristické příčné vlnité vrásky, jež jsou často i velmi nápadné. Tato skulptura je zpravidla ke stranám zjemněna a často ke konci krovek se vůbec ztrácí. Konec zadečku bývá rovněž charakteristický: někde je zaoblen, jinde široce utatý, jinde zase různě vykrojeno atd. Velmi dobrý znak je tvar zadních kyčlí: jejich postranní zadní roh vybíhá často v trn i shora viditelný, jinde je jen ostroúhlý, jinde pravoúhlý nebo dokonce zaoblený. Rod tento je sice velmi nesnadný, ale systematicky velice lákavý a zajímavý.

1. *Paracylindromorphus birmanicus* n. sp.

Long.: 3,2, lat.: 0,9 mm. Hab.: Tennasserim.

Species elongata, satis brevis, satis robusta, glabra, modice nitida, obscure griseoplumbea. Oculis haud prominulis. Capite valde robusto, marginem anteriorem thoracis latitudine distincte superante, convexa; capite desuper observato medio profunde, satis anguste impresso, partibus lateralibus (= genis) subinflatibus, vertice satis convexo, genis a latere observatis longis. Fronte ab antice observata brevi et lata, furca vel sulco verticali solum circiter in frontis medium producto et ibi evanescente, parte interoculari frontis brevi et valde lata, utrimque arcuatim versus anticem fortiter angustata, fronte ab epistomate stria profunda et acute incisa subangulata delimitata. Oculis stria tenui impressa a fronte delimitatis. Cavitatibus antennalibus magnis, valde approximatis. Epistomate satis late et valde profunde arcuatim emarginato. Antennis gracilibus, articulo basali forti, secundo globulari, sed lato, tertio multo angustiore, gracili, longitudine illo secundo aequali, longitudine illo quarto circiter $1\frac{1}{2}$ longiori, articulo quinto parvulo. Fronte tota glabra. Thorace longitudine (media) circiter $1\frac{1}{2}$ latiore, margine anteriori bisinuato, lobo anteriori late producto, thorace summum latitudinis circiter in medio

attingente, versus basim et versus anticem leviter et fere aqualiter attenuato, lateribus leviter rotundatis, disco antice leviter transverse impresso, parte basali tota valde late et fortiter depressa, quod praecipue in visu laterali distinctissime videatur, disco medio elevato et convexo, nitido, superficie thoracis punctis sparsis areoliformibus, lateraliter copiosius, punctata. Carina praeumerali acuta, recta, carina submarginali sinuata et in tertia parte illae laterali quam maxime approximata nec non iuncta. Scutello parvulo, triangulari, acuto, longulo; elytris latitudine (baseos) circiter triplo longioribus, post medium subdilatatis, dein versus apicem satis longe oblique attenuatis, apicibus separatim late rotundatis, superficie tota dense et satis fortiter, aequaliter transverse rugosa, sculptura hac versus apicem subtiliore. Angulo lateroposteriori coxarum posteriorum valde acuto nec non producto. Abdomine glabro, nitido, pedibus satis longis, tibiis gracilibus.

Species illo *P. Bodongi* KERR. haud dissimilis, sed robustior, latior, capite in vertice multo magis et fortius impresso, carina praeumerali tota recta — in *Bodongi* antice deflexa, carina submarginali magis sinuata, capite toto latiore, apicibus elytrorum latius rotundatis etc.

2. *Paracylindromorphus simlaicus* n. sp.

Long.: 2,5, lat.: 0,6 mm. Hab.: Simla, Himalaya, VIII, 1898.

Species parva, elongata, glabra, nitida, nigrogrisea.

Capite valde lato et convexo, medio supra solum lineatim impresso, oculis haud prominulis, oblique positus, genis subinflatis, longis. Fronte solum supra leviter impressa, valde lata. Epistomate brevi, late arcuatim emarginato, antennis gracilibus, brevibus. Thorace longitudine media circiter $1\frac{2}{5}$ latiori, in angulis anticis summum latitudinis attingente, dein versus angulos basales fere recte, leviter attenuato; disco in parte praebasali late depresso, versus latera a basi oblique impresso, carina praeumerali recta, carina submarginali valde sinuata, postice illae praeumerali satis fortiter approximata, sed spatio inter ambo carinas etiam hic distincto. Superficie satis dense et satis fortiter areolatim punctata. Scutello triangulari, aequilaterali. Elytris latitudine baseos circiter $3\frac{1}{4}$ longioribus, in parte postmediana valde subdilatatis, fortiter transverse rugulosis, sculptura hac praecipue in parte discali anteriori distincta, versus latera et versus apicem subtiliore. Elytris versus apicem longe attenuatis, apicibus satis anguste separatim rotundatis. Angulo lateroposteriori coxarum posteriorum acuto.

Species haec in vicinitatem illius *P. Bodongi* KERR. pertinet. Cum cotypo speciei huius comparata signa sequentia aperit: a *Bodongi* iam forma brevior et latior differt. Capite minore, minus lato, elytris fortius et densius squamulatim transverse rugosis, brevioribus, sculptura elytrorum fortiore, superficie minus nitida, fronte paullo angustiore, epistomate late arcuatim — apud *Bodongi* angustius et profundius subangulatim emarginato etc. divergens.

3. *Paracylindromorphus assamensis* n. sp.

Long.: 3—4, lat.: 0,8—0,9 mm. Hab.: Assam. Himalaya.

Species praecedenti valde similis atque ab illa signis sequentibus divergens: Longior, gracilior, capite minus lato, elytris valde longioribus,

post medium multo minus inflatis, epistomate late, profundius emarginato, carina praehumerali non recta, sed levissime curvata, carina submarginali thoracis fortius sinuata, ab illa praehumerali postice satis distante, elytris fortius et densius rugose sculptis, versus apicem longius attenuatis, apice ipso magis subtruncatim separatim rotundato, abdomine apice late subtruncato etc.

4. *Paracylindromorphus chinensis* n. sp.

Long.: 3,8, lat.: 0,9 mm. Hab.: Shaowu-Fukien (China), 500 m, 19. V. 1937. Dom. KLAPPERICH lgt.

Species cylindrica, satis robusta, nigra, leviter plumbeometallica, nitida, elongata, glabra. Capite magno, semigloboso, medio antice distincte, nec non profunde impresso, genis leviter inflatis, oculis nullo modo prominulis, fronte valde lata, solum supra, in parte verticali, lineatim impresso, parte interoculari lata plana, punctis parvis, sed valde distinctis sparse, sed aequaliter tecta; antennis — articulis crassulis duobus basalibus exceptis — satis longis, tenuissimis, gracilibus, articulis praeapicalibus fere nullo modo transverse dilatatis. Thorace longitudine circiter $1\frac{3}{5}$ latiore, lateribus antice usque fere ad medium subparallelis, dein versus basim leviter attenuatis, disco ante medium antice transverse convexo, antice linea transversa subtili levi notato, parte lata media antebasali late transverse depressa, lateribus postice (supra carinam praehumeralem) oblique subdepressis, superficie valde nitida, indistincte punctata, carina praehumerali recta, forti, carina submarginali sinuata, postice illae praehumerali satis approximata, sed ab illa in tota tertia parte basali late distante, scutello satis magno, transverse triangulari. Elytris longis, cylindraceutis, latitudine baseos circiter triplo longioribus, postice solum leviter inflatis, versus apicem satis longe attenuatis, apicibus satis late separatim rotundatis. Superficie dense squamuloso rugulosa, sculptura hac satis minuta, lateraliter et postice subtiliore, in disco antice in rugis transversis satis densis disposita. Sternito anali anguste rotundato, apice minute sinuato. Pedibus longis, libiis omnibus, praecipue illis intermediis et posticis curvatis et deplanatis, in parte tertia apicali dilatatis. Angulo lateroposteriori coxarum posteriorum acuto.

Species praecipue propter formam antennarum atque tiliarum insignis.

5. *Paracylindromorphus Klapperichi* n. sp.

Long.: 3, lat.: 0,7 mm. Hab.: China: Shaowu-Fukien (500 m), 29. 5. 1937. J. KLAPPERICH lgt.

Species parva, fere glabra, valde nitida, haud metallica, nigerrima, elongata, cylindrica.

Capite satis magno, lato, vertice et parte superiore frontis lineatim impressis, genis haud inflatis, fronte subtilissime sparse punctata, e puncto utroque pilo brevissimo subtilissimo nascente, epistomate arcuatim emarginato, oculis oblique positis, antennis — articulis incrassatis duobus basalibus exceptis — brevibus, sed valde gracilibus, articulis ab illo sexto solum modice, anguste triangularibus et acutangulis. Thorace capite nullo modo angustiore, lateribus rectis et parallelis, lobo anteriori

parum distincto, disco antice leviter transverse inflatim elevato, antice post marginem anteriorem solum leviter et parum distincte transverse impresso, parte lata praebasali transverse late subdeplanata, lateraliter versus carinam praehumeralem oblique deplanata, disco fere impunctato, solum lateraliter punctis aliquot areclatis notato, carina praehumerali acuta, recta carina submarginali recta, cum illa praehumerali versus angulum anticum coeunte, sed cum illa ne hic quidem iuncta atque etiam in angulis posticis ab illa distincte distante. Scutello satis magno, triangulari, postice acuto. Elytris longitudine baseos, circiter $3\frac{1}{3}$ longioribus, post medium distincte, satis late inflatis, deim versus apicem satis longe attenuatis, apicibus separatim anguste rotundatis. Elytris satis minute squamuloso rugulosis, sculptura hac in parte laterali et versus apicem subevanescente, sculptura in parte discali anteriori in rugulis satis vagis transversis disposita. Sternito anali apice late transverse sinuatim emarginato. Angulo lateroposteriori coxarum posteriorum rectangulari, apice subrotundato, nullo modo acute producto. Pedibus brevibus, angustis, gracilibus, tibiis nullo modo inflatis.

Dom. J. KLAPPERICH in honorem denominatus.

6. *Paracylindromorphus Sinae* n. sp.

Long.: 3,8, lat.: 0,8 mm. Hab.: China: Fokien: Tainingli.

Species elongata, cylindracea, forma illo *Par. subuliformi* GYLL. valde similis, obscure plumbeonigra, satis nitida, gracilis.

Capite lato, thoracis margine anteriori haud latiore, genis leviter inflatis, a vertice usque fere ad partem anteriorem frontis linea leviter impressa notato, vertice haud sulcato, fronte satis convexa, parte interoculari frontis satis parallela, satis angusta, parte anteriore angusta frontis pilis densis luteis tecta, pilis his etiam in epistomate distinctis, epistomate anguste, sed profunde arcuatim emarginato. Fronte tota in fundamento microscopice strigoso rugosa et pilis brevissimis, parum perceptilibus aequaliter, sed sparse tecta. Antennis valde gracilibus, sed satis brevibus, articulis 3, 4, 5 satis brevibus, articulis 3 et 5 aequalibus, articulo quarto illo tertio vel quinto distincte longiore. Thorace longo, longitudine solum $1\frac{1}{4}$ latiore, subparallelo, post marginem anteriorem distincte transverse impresso, parte antebasali late transverse, sed parum profunde depressa, thoracis linea superiori a latere visa solum parum sinuata, lateribus oblique subdepressis, superficie aspectu glabro, solum versus latera distinctius punctato, carina praehumerali recta, acuta, carina submarginali sinuata, illae praehumerali postice approximata, sed ab illa etiam hic late separata. Scutello valde minuto. Elytris longitudine baseos circiter $3\frac{1}{2}$ longioribus, post medium modice inflatis, versus apicem longe attenuatis et anguste separatim rotundatis. Sculptura late squammuloso rugosa, in rugis transversis fortibus disposita, sed versus latera et versus apicem cito evanescente. Angulo lateroposteriori coxarum posteriorum rectangulari, acuto, sed nullo modo acute spinose producto. Sternito anali apice late sinuatim subtruncato. Pedibus gracilibus, longis, tibiis omnibus, praecipue illis intermediis leviter curvatis, sed nullo modo inflatis vel dilatatis.

Název spisu: Acta entomologica Musei Nationalis Pragae

Vydalo: Národní Museum v Praze

Vytiskla: Tiskárna Prometheus v nár. správě, Praha VIII.